

สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายศูนย์ยี่พัฒนาโครงการหลวง ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และการใช้ครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ให้เห็นภาพรวมของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง และภาพรวมของกลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตามระดับความสูง 3 ระดับ ได้แก่ กลุ่มศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร) กลุ่มศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร) และกลุ่มศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร) ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

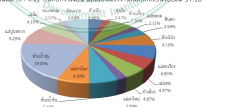
5.1 ข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือน ข้อมูลการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน และข้อมูลเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลในระดับภาพรวมของโครงการพลว

จากปีละกว่า ๓๕๐ ล้านตัวของครัวเรือนแต่ละศูนย์ฯพัฒนาโครงการรวมมันละศูนย์ โดยแสดงรายละเอียดแผนผังบ้าน เช่น จำนวนกลุ่มบ้านสำรวจ จำนวนครัวเรือนสำรวจ จำนวนประชากร แยกชายหญิง ขนาดครัวเรือนคนครัวเรือน จำนวนแรงงาน ขนาดแรงงานในครัวเรือน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และรายได้ ค่าใช้จ่าย เป็นต้น

1) ข้อมูลภาพรวมพื้นฐานของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง มีการสำรวจทั้งหมด 134 กลุ่มบ้าน พบว่า ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่นเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนกลุ่มบ้านมากที่สุด คือ 17 กลุ่มบ้าน รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงฮอดและแม่ป๋นหลวง คือ 16 กลุ่มบ้าน และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง มี 12 กลุ่มบ้าน ตามลำดับ ด้านจำนวนครัวเรือนจากการสำรวจทั้งหมด 6,079 ครัวเรือน พบว่า ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น มีการสำรวจมากที่สุด คือ 1,155 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.00 รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง จำนวน 561 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.23 และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงฮอดเสียะ จำนวน 435 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.16 ตามลำดับ (แนบภาพที่ 5.1) และ (ตารางที่ 5.1) ด้านโครงสร้างของประชากร พบว่า ประชาชนมีสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ 50.80 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49.20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยเช็กตัวครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีจำนวนสมาชิก 6.81 คนต่อครัวเรือน และเป็นบรรพบุรุษเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 57.18

ที่มา: จากการสำรวจราคาข้าวเปลือก เดือนพฤศจิกายน-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.1 จำนวนครัวเรือนสำรวจจำแนกตามรายศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ตารางที่ 5.1 ภาพรวมข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

รายการ	ภาพรวมข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง															
		หัวไร่	ทุ่ง	หัวไร่	ไร่	ไร่	หัวไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่
จำนวนครัวเรือนสำรวจ	134	4	4	9	4	6	6	10	4	12	2	7	6	18	16	6	16
จำนวนครัวเรือนสำรวจ	6,079	247	150	435	128	215	371	435	302	295	127	346	395	1,155	561	370	156
จำนวนประชากร	26,831	1,063	763	1,592	476	653	1,388	1,975	990	968	953	1,436	1,816	5,817	2,441	1,879	1,110
จำนวนประชากรชาย	13,631	525	390	824	247	330	681	975	514	498	999	718	938	2,959	1,230	945	550
จำนวนประชากรหญิง	13,200	528	375	768	229	323	707	1,000	476	470	954	718	878	2,858	1,211	934	560
ขนาดครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	4.46	9.26	5.10	3.66	3.72	3.04	3.74	4.76	3.28	3.27	7.50	4.09	4.60	5.04	4.35	5.02	7.12
จำนวนแรงงาน	15,941	703	428	892	299	220	890	910	673	633	535	917	1,011	3,235	1,442	980	616
ขนาดแรงงานในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	2.54	2.85	2.85	2.05	2.34	1.02	2.40	2.19	2.25	2.14	4.21	2.65	2.56	2.80	2.57	2.62	3.95

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

2) ข้อมูลภาพรวมการใช้ประโยชน์เนื้อที่ทั้งหมดของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง มีการสำรวจทั้งหมด 6,079 ครัวเรือน มีเนื้อที่ทั้งหมด 133,239.14 ไร่ โดยแบ่งเป็น ที่อยู่อาศัย, พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์, ไร่เช่า, พื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ และพื้นที่ประโยชน์ทางการเกษตร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่ทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 82.16 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมา คือ พื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 11.07 เป็นที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 4.99 เป็น พื้นที่ให้เช่า และพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ ตามลำดับ (แผนภาพที่ 5.2) โดยครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์ฯ ร้อยละ 98.49 มีที่ดินอีกรอง เดี่ยวขนาดพื้นที่ถือครองอยู่ที่ 21.92 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งผลการถือครองเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับผลการสำรวจโครงการศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่โครงการหลวง มีขนาดพื้นที่อีกรองเฉลี่ย 16.92 (กมและคณ.,2556)

เมื่อพิจารณารายศูนย์พัฒนาโครงการหลวง พบว่า พื้นที่ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่ทางการเกษตร โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่เป็นเกษตรสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยฮัก คิดเป็นร้อยละ 95.55 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋วย คิดเป็นลำดับ พื้นที่อยู่อาศัย โดยศูนย์ฯที่มีสัดส่วนเป็นอยู่อาศัยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋วย คิดเป็นร้อยละ 17.21 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋วย คิดเป็นร้อยละ 54.65 เป็นพื้นที่ให้เช่า โดยศูนย์ฯที่มีสัดส่วนเป็นพื้นที่ให้เช่าสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย คิดเป็นร้อยละ 10.64 และเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ โดยศูนย์ฯที่มีสัดส่วนพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋วย คิดเป็นร้อยละ 3.11 ตามลำดับ (แผนภาพที่ 5.3)

ที่มา: จากการสำรวจรายครัวเรือน เดือนกุมภาพันธ์-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.2 เมื่อที่การใช้ที่ดินของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ตารางที่ 5.2 เมื่อมีการใช้ประโยชน์ทั้งหมดของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

เมื่อมีการใช้ประโยชน์ทั้งหมด	เมื่อใช้ทั้งหมด จากการสำรวจ โครงการหลวง (ไร่)	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง															
		กล้วย	ทุเรียน	ส้ม เขียว	ผล หมาก	มังคุด	ลำไยสี	ผล มะม่วง	ผลไม้ อื่น	กล้วย น้ำ	กล้วย ดิบ	ลำไย น้ำ	กล้วย น้ำ	ลำไย น้ำ	กล้วย น้ำ	กล้วย น้ำ	กล้วย น้ำ
ที่อยู่อาศัย	4,601.34	120.00	280.40	880.00	36.00	107.00	155.89	179.65	238.60	190.21	274.00	366.37	308.00	771.34	3,368.00	116.70	91.88
พื้นที่ใช้ประโยชน์	34,741.00	6.00	280.00	40.00	60.00	6.70	6.50	129.50	129.00	394.20	179.20	299.00	1,803.20	10,690.00	949.20	37.00	219.20
ใช้ทำ	1,349.00	-	76.00	-	-	-	212.00	87.00	183.00	20.00	70.00	34.00	379.00	-	68.00	160.00	10.00
พื้นที่ใช้ประโยชน์	1,019.43	12.00	-	-	-	0.00	6.00	60.00	-	49.00	11.80	101.00	28.00	24.20	400.00	25.00	-
พื้นที่ใช้ประโยชน์โครงการหลวง	109,666.16	2,944.81	3,849.00	2,201.00	1,095.34	2,770.38	7,889.14	9,429.90	2,940.48	5,987.70	1,250.90	3,740.80	5,324.38	35,506.21	6,897.00	6,496.80	6,896.00
เมื่อใช้ทั้งหมด	100,219.14	3,881.46	4,089.00	2,764.00	3,021.57	2,876.68	8,274.06	6,849.45	3,114.98	6,189.04	1,499.31	4,742.00	5,979.83	48,899.94	19,584.00	5,276.36	1,793.68
จำนวนครัวเรือนสำรวจ	6,079	247	350	426	338	215	371	415	302	296	127	364	399	1,155	561	374	196

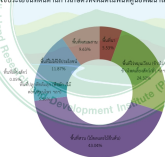
ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เติบโตพัฒนาฯ กันยายน 2558

3) ข้อมูลภาพรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง มีการสำรวจทั้งหมด 6,079 ครัวเรือน มีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด 109,468.18 ไร่ โดยแบ่งเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรเพื่อเป็นพื้นที่นา, พื้นที่ไร่หมุนเวียน, พื้นที่สวน, พื้นที่ปลูกพืชล้มลุก, พื้นที่เลี้ยงสัตว์, พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และพื้นที่ผสมผสาน โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่ทำสวนไม้ผลไม้ยืนต้น คิดเป็นร้อยละ 48.04 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาคือ พื้นที่ไร่หมุนเวียน เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่ว เป็นต้น ร้อยละ 24.32 พื้นที่ผสมผสานปลูกพืชหลากหลายชนิดทั้ง พืชหมุนเวียน พืชสวน ร้อยละ 9.63 พื้นที่นา และพื้นที่ปลูกพืชล้มลุก และพื้นที่เลี้ยงสัตว์ตามลำดับ (แผนภาพที่ 5.4)

เมื่อพิจารณาารายศูนย์พัฒนาโครงการหลวง พบว่า พื้นที่เกษตรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่ใช้เป็นที่สวน โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่เป็นสวนสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง คิดเป็นร้อยละ 99.83 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาใช้เป็นที่พื้นที่ไร่หมุนเวียน โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่เป็นพื้นที่ไร่หมุนเวียนสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน คิดเป็นร้อยละ 72.99 การใช้เป็นที่ผสมผสาน ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่หลอก คิดเป็นร้อยละ 22.11 การใช้เป็นที่นา ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาบชัย คิดเป็นร้อยละ 41.72 การใช้เป็นที่ปลูกพืชล้มลุก ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย คิดเป็นร้อยละ 57.20 และการใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่อิง คิดเป็นร้อยละ 1.22 ตามลำดับ (แผนภาพที่ 5.5)

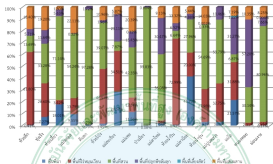
การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรทั้งหมดในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ที่มา: จากการสำรวจรายครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.4 การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรทั้งหมดในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินด้านการเกษตรของครัวเรือนจำแนกตามรายศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เสนอแผนภาคผนวก-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.5 สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินด้านการเกษตรของครัวเรือนจำแนกตามรายศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

4) ข้อมูลภาพรวมรายได้ของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ด้านเศรษฐกิจของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยมีรายได้ มี 2 ช่องทาง คือ รายได้ผ่านโครงการหลวง และรายได้จากแหล่งอื่นๆ แยกแหล่งรายได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ รายได้ภาคเกษตร โดยครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีรายได้ทั้งหมด 1,005,183,684 บาท โดยเป็นรายได้ภาคเกษตร 512,793,817 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.01 ของรายได้ทั้งหมด และนอกภาคเกษตร 492,389,667 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.99 ของรายได้ทั้งหมด โดยช่องทางรายได้แบ่งเป็น รายได้ผ่านโครงการหลวง 107,960,800.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.74 ของรายได้ทั้งหมด และรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง 897,222,684.30 บาท คิดเป็นร้อยละ 89.26 ของรายได้ทั้งหมด (แผนภาพที่ 5.6) (แผนภาพที่ 5.7) และตารางที่ 5.6) โดยครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 166,200 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งรายได้เฉลี่ยรวมมีอัตราลดลงเมื่อพิจารณาการสำรวจโครงการศึกษาระบบเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่โครงการหลวง มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 263,197 บาทต่อครัวเรือน (แผนและคณะ, 2556)

เมื่อพิจารณารายได้ภาคเกษตรผ่านโครงการหลวง จำนวน 106,419,950.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.75 ของรายได้ภาคเกษตร และรายได้ภาคเกษตรไม่ผ่านโครงการหลวง จำนวน 406,373,867.30 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.25 ของรายได้ภาคเกษตร รายได้ภาคเกษตรมาจาก ข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล/ไม้ยืนต้น ไม้ดอก พืชเศรษฐกิจอื่น สมุนไพร ปศุสัตว์ และพืชอื่น พืชผักเป็นพืชสร้างรายได้ผ่านโครงการหลวงมากที่สุด 62,532,052.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.76 ของรายได้ภาคเกษตรที่ผ่านโครงการหลวง และพืชไร่เป็นพืชสร้างรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวงมากที่สุด 150,544,146.80 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.05 ของรายได้ภาคเกษตรที่ไม่ผ่านโครงการหลวง (แผนภาพที่ 5.8) และตารางที่ 5.4) และรายได้นอกภาคเกษตรที่ผ่านโครงการหลวงจำนวน 1,540,850.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.31 ของรายได้นอกภาคเกษตร และรายได้นอกภาคที่ไม่ผ่านโครงการหลวง จำนวน 490,848,817.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.69 ของรายได้นอกภาคเกษตร รายได้นอกภาคเกษตรมาจาก รับจ้าง ค่าขาย จำหน่ายสินค้าแปรรูป จำหน่ายสินค้าหัตถกรรม การท่องเที่ยวและบริการ เงินเดือน หางานฟรี และจากแหล่งอาชีพอื่นๆ แหล่งอาชีพอื่นๆเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ผ่านโครงการหลวงมากที่สุด 645,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.86 ของรายได้นอกภาคเกษตรที่ผ่านโครงการหลวง และอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพสร้างรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวงมากที่สุด 224,843,428.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.81 ของรายได้ของภาคเกษตรที่ไม่ผ่านโครงการหลวง (แผนภาพที่ 5.9) และตารางที่ 5.5)

ภาพรวมรายได้ของครัวเรือน

ที่มา: จากการสำรวจรายครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.6 ภาพรวมรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ช่องทางของรายได้ของครัวเรือน

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.7 ภาพรวมช่องทางของรายได้ของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

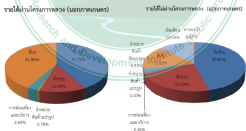
ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.8 รายได้ภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ตารางที่ 5.4 รายได้ภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

รายได้ภาคเกษตร (บาท)	512,793,817.30
1. รายได้ผ่านโครงการหลวง	106,419,950.00
1.1 ข้าว	22,000.00
1.2 พืชไร่	2,264,627.00
1.3 พืชผัก	62,532,052.00
1.4 ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	10,009,850.00
1.5 ไม้ดอก	8,233,250.00
1.6 พืชเครื่องเทศ	19,061,609.00
1.7 สมุนไพร	560,770.00
1.8 สัตว์	33,000.00
1.9 อื่นๆ	3,302,792.00
2. รายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง	406,373,867.30
2.1 ข้าว	1,165,352.50
2.2 พืชไร่	150,544,146.80
2.3 พืชผัก	67,460,785.00
2.4 ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	95,857,644.00
2.5 ไม้ดอก	47,949,025.00
2.6 พืชเครื่องเทศ	30,223,754.00
2.7 สมุนไพร	1,462,800.00
2.8 สัตว์	8,793,100.00
2.9 อื่นๆ	2,917,260.00

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.9 รายได้นอกภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ตารางที่ 5.5 รายได้นอกภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

รายได้นอกภาคเกษตร (บาท)	492,389,667.00
1. รายได้ผ่านโครงการหลวง (บาท)	1,540,850.00
1.1 รับจ้าง	638,450.00
1.2 ค้าขาย	200,000.00
1.3 จำหน่ายสินค้าแปรรูป	12,000.00
1.4 จำหน่ายสินค้าหัตถกรรม	-
1.5 การท่องเที่ยวและบริการ	40,000.00
1.6 อื่นๆ	645,000.00
2. รายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง (บาท)	490,848,817.00
2.1 รับจ้าง	224,043,428.00
2.2 ค้าขาย	111,083,300.00
2.3 จำหน่ายสินค้าแปรรูป	484,500.00
2.4 จำหน่ายสินค้าหัตถกรรม	2,720,200.00
2.5 การท่องเที่ยวและบริการ	10,626,380.00
2.6 อื่นๆ	77,700,365.00
2.7 เงินเดือน	59,116,245.00
2.8 พาท่องป่า	4,274,900.00

ที่มา: จากการสำรวจราคาครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

ตารางที่ 5.6 รายได้ของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง รายได้ออกครัวเรือน	รายได้ออก เกษตร (บาท)	1. รายได้ ผ่านโครงการ หลวง	2. รายได้ ไม่ผ่าน โครงการ หลวง	รายได้นอก ภาคเกษตร (บาท)	1. รายได้ ผ่าน โครงการ หลวง	2. รายได้ ไม่ผ่าน โครงการ หลวง	รายได้รวมของ ครัวเรือน	รายได้รวมต่อ ครัวเรือน
บ้านเกิด	35,938,395	6,512,670	29,427,225	13,799,340	496,800	13,302,540	48,738,685	220,544
ทุ่งเงี้ยว	7,145,572	4,363,672	2,882,508	20,792,840	72,000	20,720,840	27,658,412	196,433
บ้านเสี้ยว	8,372,947	842,932	7,530,015	75,597,430	-	75,597,430	84,420,377	213,629
แม่หอหมอก	1,435,140	197,650	1,238,099	10,549,232	-	10,549,232	11,984,372	96,915
สันคา	5,429,633	907,600	5,122,074	27,445,180	83,954	27,429,180	32,884,854	155,812
บ้านไร่	32,654,831	4,145,250	28,509,581	26,444,645	324,300	26,120,345	57,144,476	153,948
แม่ต๋อง	31,797,179	4,388,800	28,917,379	21,595,950	-	21,595,950	53,383,129	130,800
แม่สละ	34,817,710	5,168,436	13,657,566	24,233,580	-	24,233,580	59,033,290	131,756
บ้านเมือง	27,743,404	13,519,994	14,294,480	38,309,730	-	38,309,730	66,055,134	90,738
แม่กาใหม่	34,415,250	2,511,400	11,903,450	14,336,171	-	14,336,171	26,519,421	231,302
บ้านป่าปง	35,748,342	10,558,572	25,198,770	18,255,879	-	18,255,879	54,063,221	151,719
แม่กาใหม่	33,485,680	4,787,495	8,647,985	20,159,950	-	20,159,950	53,445,430	86,572
บ้านป่ากุง	112,908,593	5,611,800	111,296,793	86,058,126	165,800	85,892,326	198,926,719	176,224
แม่ทุ่งหลวง	63,042,613	21,331,785	41,710,828	26,607,680	72,000	26,535,680	89,650,213	162,095
แม่โก	31,963,805	6,294,590	25,168,215	18,429,990	-	18,429,990	49,893,795	149,616
แม่สละ	45,207,600	12,519,000	32,688,600	17,731,434	5,480	17,725,954	62,934,324	431,084
แม่สละ	33,187,183	10,876,540	22,310,623	32,332,350	372,450	31,959,900	65,519,533	163,794
การรวมกันของ ครัวเรือน	512,793,817	186,419,936	406,373,867	492,389,667	1,540,850	490,848,817	1,005,183,484	166,206

ที่มา: จากการสำรวจราคาครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

5) ข้อมูลภาพรวมค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

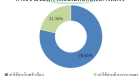
จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ด้านค่าใช้จ่ายเงินออม และหนี้สินครัวเรือน โดยค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีการแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร ครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด 622,813,360 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน 483,720,959 บาท คิดเป็นร้อยละ 78.64 ของค่าใช้จ่ายครัวเรือนทั้งหมด และค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร 131,419,717 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.36 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่าย พบว่า มีค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย (ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนกับค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร) เท่ากับ 102,625 บาทต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 80,998 บาทต่อครัวเรือน ส่วนค่าใช้จ่ายทางด้านการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 28,340 บาทต่อครัวเรือน

เมื่อเทียบกับผลการสำรวจการศึกษาระยะเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่โครงการหลวง พบว่า มีค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยเท่ากับ 144,211 บาทต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 100,164 บาทต่อครัวเรือน และค่าใช้จ่ายทางการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 44,046 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งอยู่ในระดับใกล้เคียงกับการผลการสำรวจ (กรมและคณะ, 2556)

ด้านเงินออมของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีเงินออมทั้งสิ้น 123,886,524 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.97 ของเงินออมต่อรายได้ทั้งหมด (แผนภาพที่ 5.10) โดยรวมเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์มีการออมเฉลี่ยเท่ากับ 70,569 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งผลการออมอยู่ในระดับใกล้เคียงกับการผลการสำรวจ มีการออมเฉลี่ยเท่ากับ 66,267 บาทต่อครัวเรือน (กรมและคณะ, 2556) และ มีหนี้สินจากการกู้ยืมรวม 417,202,179 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.33 ของหนี้สินต่อรายได้ทั้งหมด (ภาพที่ 5.10) และมีหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 103,314 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งผลการกู้ยืมเงินอยู่ในระดับที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับผลการสำรวจ ซึ่งมีการกู้ยืมเฉลี่ยเท่ากับ 38,994 บาทต่อครัวเรือน (กรมและคณะ, 2556) โดยเหตุผลหลักกับด้านรายได้ของครัวเรือนที่มีอัตราลดลง ทำให้เกษตรกรมีการกู้ยืมเงินเพิ่มมากขึ้น

เมื่อพิจารณาสัดส่วนเงินออมต่อรายได้รายศูนย์พัฒนาโครงการหลวง พบว่า ศูนย์ที่มีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย คิดเป็นร้อยละ 31.47 ของเงินออมต่อรายได้ รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสันตก คิดเป็นร้อยละ 25.79 และ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเขย่ง คิดเป็นร้อยละ 2.46 เป็นต้น (แผนภาพที่ 5.13) ด้านสัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ ศูนย์ที่มีสัดส่วนหนี้สินต่อรายได้สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง คิดเป็นร้อยละ 92.52 ของหนี้สินต่อรายได้ รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ คิดเป็นร้อยละ 71.27 และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ถาโอน้อย คิดเป็นร้อยละ 70.72 เป็นต้น (แผนภาพที่ 5.14)

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในพื้นที่โครงการหลวง

แผนภาพที่ 5.10 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในพื้นที่โครงการหลวง

สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนในพื้นที่โครงการหลวง

ที่มา: จากการสำรวจรายครัวเรือน เดือนพฤษภาคม กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.11 สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนในพื้นที่โครงการหลวง

สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ของครัวเรือนในพื้นที่โครงการหลวง

ที่มา: จากการสำรวจรายครัวเรือน เดือนพฤษภาคม กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.12 สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ของครัวเรือนในพื้นที่โครงการหลวง

ตารางที่ 5.7 ค่าใช้จ่าย เงินออม และหนี้สินของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง	1 ค่าใช้จ่ายรวม	1.1 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	1.2 ค่าใช้จ่ายด้านเกษตร	2. จำนวนเงินออม	3. จำนวนหนี้สิน/กู้ยืม	รายได้รวมของครัวเรือน (บาท)
ห้วยตึก	21,115,527	16,669,170	5,579,075	1,886,000	10,351,000	49,738,685.00
แม่เมทะ	22,794,060	18,195,851	4,195,400	7,098,800	25,463,800	27,958,412.00
ห้วยโป่ง	59,177,702	30,841,547	8,159,632	11,764,120	52,874,145	83,970,377.00
ห้วยน้ำกั้น	43,589,577	30,384,672	11,945,860	2,531,001	23,060,200	11,984,372.00
หนองหอย	33,590,744	19,434,194	15,201,300	19,807,000	28,673,545	32,894,854.00
แม่สาใหม่	20,316,236	13,661,336	5,937,750	1,052,000	20,326,052	57,149,476.00
ม่อนสาธา	36,264,784	28,667,679	7,597,105	7,860,985	35,600,462	53,303,129.00
สันผา	17,662,086	16,922,046	527,080	8,085,920	6,802,700	39,033,290.00
ทุ่งเหียง	16,213,322	14,400,952	2,349,670	4,878,500	10,102,948	66,051,134.00
ห้วยน้ำปูน	124,028,798	100,532,193	23,496,905	12,540,828	49,437,740	28,519,421.00
แม่ตาวน้อย	23,987,929	20,340,353	4,472,680	2,106,320	23,794,300	54,005,221.00
แม็ก	38,154,654	26,666,144	11,744,390	3,639,000	29,252,100	33,645,630.00
แม่สะเรียง	37,182,043	26,483,283	10,495,760	5,025,350	28,087,100	198,926,718.50
แม่พอส	7,486,048	7,262,048	291,300	1,004,580	6,475,150	89,650,212.80
ป่าเมี่ยง	33,042,937	27,843,517	5,199,420	8,343,420	21,169,796	49,893,795.00
แม่ทุ่งหลวง	59,581,357	38,999,717	11,768,585	6,805,400	15,465,401	62,939,224.00
ห้วยเสียว	48,874,362	45,016,257	2,458,105	18,358,900	30,265,700	65,519,533.00
ภาพรวมของครัวเรือน	622,813,360	483,720,959	131,419,717	123,886,524	417,202,179	1,005,183,484

ที่มา: จากการสำรวจรายครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลในระดับภาพรวมของโครงการหลวงแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความสูง

วิเคราะห์ภาพรวมข้อมูลของครัวเรือนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแต่ละศูนย์ โดยการแบ่งกลุ่มพื้นที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (1.) พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร) ได้แก่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยฮัก, ห้วยเจียง, ห้วยเลี้ยว, แม่หอกล, ดินดก และห้วยโป่ง (2.) พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร) ได้แก่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง, แม่แพะ, ป่าเมียง, แม่สาใหม่ และห้วยน้ำริน และ (3.) พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร) ได้แก่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย, ห้วยน้ำกุ่ม, แม่ปุ่นหลวง, แม่โต, หนองหอย และม่อนเงาะ โดยเป็นการวิเคราะห์ภาพรวมในแต่ละด้าน เช่น จำนวนกลุ่มบ้านสำรวจ จำนวนครัวเรือนสำรวจ จำนวนประชากร แยกชายหญิง ขนาดครัวเรือน(คน/ครัวเรือน) จำนวนแรงงาน ขนาดแรงงานในครัวเรือน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และรายได้ ค่าใช้จ่าย เป็นต้น

1) วิเคราะห์ภาพรวมข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความสูง

จากการสำรวจทั้งหมด 134 กลุ่มบ้าน พบว่า พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างมากเป็นพื้นที่ที่มีการสำรวจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.25 ของจำนวนกลุ่มบ้านสำรวจทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.12 และพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 24.63 ด้านจำนวนครัวเรือนจากการสำรวจทั้งหมด 6,079 ครัวเรือน พบว่า พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก มีการสำรวจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.12 ของจำนวนครัวเรือนสำรวจทั้งหมด รองลงมาเป็น พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 25.43 และพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลางคิดเป็นร้อยละ 24.44 (แผนภาพที่ 5.15)

1.) พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร) จากการสำรวจทั้งหมด 33 กลุ่มบ้าน พบว่า พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเลี้ยวเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนกลุ่มบ้านมากที่สุด คือ 9 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 27.27 ของจำนวนกลุ่มบ้านสำรวจทั้งหมดในพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงดินดกและห้วยโป่ง คือ 6 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยฮัก ห้วยเจียง และแม่หอกล คือ 4 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 12.12 ตามลำดับ ด้านจำนวนครัวเรือนจากการสำรวจทั้งหมด 1,546 ครัวเรือน พบว่า ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเลี้ยว มีการสำรวจมากที่สุดคือ 435 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.14 รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง คือ 371 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยฮัก คือ 247 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.98 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.8) ในด้านโครงสร้างของประชากร พบว่า เพศชายมีสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ 50.57 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49.43 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยเฉลี่ยครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีจำนวนสมาชิก 3.83 คนต่อครัวเรือน และเป็นแรงงานเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 57.90

(2.) พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร) จากการสำรวจทั้งหมด 35 กลุ่มบ้าน พบว่า พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมียงเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนกลุ่มบ้านมากที่สุด คือ 12 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 34.29 ของจำนวนกลุ่มบ้านสำรวจทั้งหมดในพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง คือ 10 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน คือ 7 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ ด้านจำนวนครัวเรือนจากการสำรวจทั้งหมด 1,486 ครัวเรือน พบว่า ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง

มีการสำรวจมากที่สุดคือ 415 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.93 รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน คือ 346 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.28 และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฝด คือ 302 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.32 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.9) ในด้านโครงสร้างของประชากร พบว่า เพศชายมีสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ 50.84 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49.16 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยเฉลี่ยครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีจำนวนสมาชิก 4.24 คนต่อครัวเรือน และเป็นแรงงานเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 58.20

(3.) พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร) จากการสำรวจทั้งหมด 66 กลุ่มบ้าน พบว่า พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำจุ่นเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนกลุ่มบ้านมากที่สุด คือ 18 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 27.27 ของจำนวนกลุ่มบ้านสำรวจทั้งหมดในพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปอนหลวง และม่อนเงาะคือ 16 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 24.24 และเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ฮาดน้อย และแม่ไร่ คือ 6 กลุ่มบ้าน คิดเป็นร้อยละ 9.09 ตามลำดับ ด้านจำนวนครัวเรือนจากการสำรวจทั้งหมด 3,047 ครัวเรือน พบว่า ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำจุ่น มีการสำรวจมากที่สุดคือ 1,155 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.91 รองลงมาเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปอนหลวง คือ 561 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.41 และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ คือ 406 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.32 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.10) ในด้านโครงสร้างของประชากร พบว่า เพศชายมีสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ 50.88 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49.12 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยเฉลี่ยครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีจำนวนสมาชิก 4.79 คนต่อครัวเรือน และเป็นแรงงานเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 56.44

สัดส่วนจำนวนกลุ่มบ้านสำรวจจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.15 สัดส่วนจำนวนกลุ่มบ้านสำรวจจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

สัดส่วนจำนวนครัวเรือนสำรวจจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.16 สัดส่วนจำนวนกลุ่มบ้านสำรวจจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ตารางที่ 5.8 ภาพรวมข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร)

รายการ	ภาพรวมข้อมูลพื้นฐาน ของครัวเรือน	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร)					
		หัวไร่	หัวไร่	หัวไร่	แม่หลอด	ดินนา	หัวไร่
จำนวนกลุ่มบ้านสำรวจ	35	4	4	9	4	6	6
จำนวนครัวเรือนสำรวจ	1,546	247	150	835	128	215	371
จำนวนประชากร	5,927	1,053	785	1,592	476	653	1,388
จำนวนประชากรชาย	2,997	525	390	824	267	330	681
จำนวนประชากรหญิง	2,930	528	375	768	229	323	707
ขนาดครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	3.83	4.26	5.10	3.64	3.72	3.04	3.74
จำนวนแรงงาน	3,432	703	428	892	299	220	890
ขนาดแรงงานในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	2.22	2.85	2.85	2.05	2.34	1.02	2.40

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

ตารางที่ 5.9 ภาพรวมข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร)

รายการ	ภาพรวมข้อมูลพื้นฐาน ของครัวเรือน	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร)				
		แม่ฮ่องเมือง	แม่สยะ	ป่าเมือง	แม่สโหม่	หัวไร่
จำนวนกลุ่มบ้านสำรวจ	35	10	4	12	2	7
จำนวนครัวเรือนสำรวจ	1,486	415	302	296	127	346
จำนวนประชากร	6,302	1,975	990	968	953	1,416
จำนวนประชากรชาย	3,204	975	514	498	499	718
จำนวนประชากรหญิง	3,098	1,000	476	470	454	698
ขนาดครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	4.24	4.76	3.28	3.27	7.50	4.09
จำนวนแรงงาน	3,668	910	673	633	535	917
ขนาดแรงงานในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	2.47	2.19	2.23	2.14	4.21	2.65

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

ตารางที่ 5.10 ภาพรวมข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร)

รายการ	ภาพรวมข้อมูลพื้นฐาน ของครัวเรือน	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร)					
		แม่ฮ่องสอน	ห้วยน้ำพัน	แม่ป๋วยหลวง	แม่ใจ	พญาเมรุ	เมืองเวียง
จำนวนหมู่บ้านสำรวจ	66	6	18	16	6	4	16
จำนวนครัวเรือนสำรวจ	3,047	395	1,155	581	374	156	406
จำนวนประชากร	14,602	1,816	5,817	2,441	1,879	1,110	1,539
จำนวนประชากรชาย	7,430	938	2,959	1,230	945	550	808
จำนวนประชากรหญิง	7,172	878	2,858	1,211	934	560	731
ขนาดครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	4.79	4.60	5.04	4.35	5.02	7.12	3.79
จำนวนแรงงาน	8,241	1,011	3,235	1,442	980	616	957
ขนาดแรงงานในครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	2.70	2.56	2.80	2.57	2.62	3.95	2.36

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

2) วิเคราะห์การใช้ประโยชน์เนื้อที่ทั้งหมดของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง
แบ่งออกเป็น 4 ด้านระดับความสูง

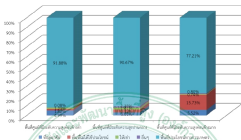
จากข้อมูลข้างต้น เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง พบว่า พื้นที่ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ทางการเกษตร โดยพื้นที่ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนการให้เป็นพื้นที่ทางการเกษตรสูงสุด คือ ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 91.88 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่อยู่อาศัย โดยพื้นที่ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนการให้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยสูงสุด คือ ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 5.52 และเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่ใช้ คิดเป็นร้อยละ 15.73 เป็นพื้นที่ให้ป่า โดยพื้นที่ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนการเป็นพื้นที่ให้ป่าสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 1.81 และเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.38 ตามลำดับ (แนบภาพที่ 5.17)

(1.) พื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร) จากข้อมูลข้างต้นพบว่า มีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด 21,855.57 ไร่ โดยส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร เมื่อพิจารณารายละเอียดศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยถึก คิดเป็นร้อยละ 95.55 ของพื้นที่ทั้งหมด และจะเป็นพื้นที่อยู่อาศัย โดยพื้นที่ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนการใช้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเขี้ยว คิดเป็นร้อยละ 16.41 เป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่ใช้ประโยชน์ โดยพื้นที่ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนเป็นพื้นที่ป่าไม้ใช้ประโยชน์สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง คิดเป็นร้อยละ 6.33 เป็นพื้นที่ป่าสงวน โดยพื้นที่ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนการใช้ประโยชน์ป่าไม้เข้าสู่ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยถึก คิดเป็นร้อยละ 2.57 และเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ โดยศูนย์ฯที่มีสัดส่วนเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆสูง คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยถึก คิดเป็นร้อยละ 0.39 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.11)

(2.) พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร) จากการสำรวจพบว่า มีพื้นที่ทั้งหมด 23,393.89 ไร่ โดยส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่ทางการเกษตร เมื่อพิจารณาจากศูนย์ โดยศูนย์ที่มีพื้นที่การเกษตรใช้เป็นพื้นที่ทางการเกษตรสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ฮ่องสอน คิดเป็นร้อยละ 96.75 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาจะเป็นศูนย์อื่นๆ โดยพื้นที่ศูนย์ที่มีสัดส่วนการใช้เป็นพื้นที่ปศุสัตว์สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฝด คิดเป็นร้อยละ 7.02 เป็นพื้นที่ป่าสงวนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ โดยพื้นที่ศูนย์ที่มีสัดส่วนเป็นพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาเหนือ คิดเป็นร้อยละ 10.42 เป็นพื้นที่ภูเขา โดยพื้นที่ศูนย์ที่มีสัดส่วนการเป็นพื้นที่ให้เขาสัตว์ คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฝด คิดเป็นร้อยละ 5.88 และเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ โดยศูนย์ที่มีสัดส่วนเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาเหนือ คิดเป็นร้อยละ 2.53 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.12)

(3.) พื้นที่ศูนย์ฯมีระดับความสูงโดยเฉลี่ยจาก (ความสูงเหนือ 1,000 เมตร) จากการศึกษาพบว่า มีพื้นที่ทั้งหมด 86,385.56 ไร่ โดยส่วนใหญ่ใช้เป็นที่ทำการเกษตร เมื่อพิจารณาการวางศูนย์ โดยศูนย์ฯที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่เป็นที่ทำการเกษตรสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยป้อภูมิ คิดเป็นร้อยละ 93.83 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาเป็นที่อยู่อาศัย โดยพื้นที่ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่ที่อยู่อาศัยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง คิดเป็นร้อยละ 17.21 เป็นพื้นที่ที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ โดยพื้นที่ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง คิดเป็นร้อยละ 54.65 เป็นพื้นที่ใช้เช่า โดยพื้นที่ศูนย์ฯที่มีสัดส่วนการเป็นพื้นที่ให้เช่าสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย คิดเป็นร้อยละ 10.64 และเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ โดยศูนย์ฯที่มีสัดส่วนเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆรอง คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋นหลวง คิดเป็นร้อยละ 3.11 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.13)

สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.17 สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ตารางที่ 5.11 เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทั้งหมดของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร)

เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทั้งหมด	เนื้อที่ทั้งหมดจากการสำรวจโครงการหลวง (ไร่)	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร)					
		ข้าวเจ้า	ทุเรียน	ข้าวโพด	แม่มหาด	ดินตกล	ห้วยโป่ง
ที่อยู่อาศัย	1,169.27	120.00	280.61	444.00	58.33	101.05	165.89
พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	627.25	5.00	284.00	41.00	84.00	6.75	6.50
ไร่เช่า	288.90	-	76.00	-	-	-	212.50
อื่นๆ	18.50	12.00	-	-	-	0.50	6.00
พื้นที่ประโยชน์ทางการเกษตร	21,555.57	2,944.81	3,849.00	2,221.00	1,885.24	2,770.38	7,885.14
เนื้อที่ทั้งหมด	23,459.49	3,061.81	4,489.61	2,706.00	2,027.57	2,878.68	8,276.03
จำนวนครัวเรือนสำรวจ	1,546	247	150	435	128	215	371

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

ตารางที่ 5.12 เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทั้งหมดของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร)

เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทั้งหมด	เนื้อที่ทั้งหมดจากการสำรวจโครงการหลวง (ไร่)	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร)				
		มะเขือเทศ	มันเทศ	ข้าวโพด	แม่มหาด	ห้วยโป่ง
ที่อยู่อาศัย	705.05	178.65	218.64	114.31	45.08	146.37
พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	730.60	329.50	129.00	-	156.25	115.25
ไร่เช่า	424.50	47.50	183.00	20.00	-	174.00
อื่นๆ	322.88	64.50	-	65.00	37.88	155.50
พื้นที่ประโยชน์ทางการเกษตร	21,211.47	5,429.50	2,583.44	5,987.75	1,259.90	5,950.88
เนื้อที่ทั้งหมด	23,393.89	6,049.65	3,114.08	6,189.06	1,499.11	6,542.00
จำนวนครัวเรือนสำรวจ	1,486	415	302	296	127	346

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

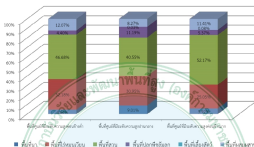
ตารางที่ 5.13 เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทั้งหมดของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร)

เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทั้งหมด	เนื้อที่ทั้งหมดจากการสำรวจโครงการหลวง (ไร่)	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร)					
		แมกโนเลีย	พริกน้ำร้อน	แมงป่องหลวง	แมงป่อง	หนองพอย	ไม่เน่าจาย
พืชไร่	4,770.42	148.55	775.26	3,366.00	135.75	91.48	253.38
พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	13,589.75	259.00	1,813.25	10,892.00	569.25	37.00	219.25
ไม้เต็ง	636.00	14.00	379.00	-	48.50	184.50	10.00
อื่นๆ	683.25	28.00	26.25	609.00	25.00	-	-
พื้นที่ประโยชน์ทางการเกษตร	66,701.14	3,526.38	45,506.21	4,897.00	4,496.86	1,420.70	6,856.00
เนื้อที่ทั้งหมด	86,385.56	3,973.93	48,499.96	19,564.00	5,275.36	1,733.68	7,338.63
จำนวนครัวเรือนสำรวจ	3,047	395	1,155	561	374	156	406

ที่มา: จากการสำรวจระยะครัวเรือน เดือนพฤษภาคม - กันยายน 2558

และใช้เป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ศูนย์ที่มีสัดส่วนการใช้สูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่เมาะ คิดเป็นร้อยละ 1.22 ตามลำดับ (แผนภาพที่ 5.21) และ (ตารางที่ 5.16)

สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินด้านการเกษตรของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.18 สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินด้านการเกษตรของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

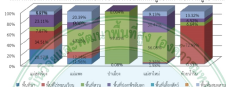
แผนภาพที่ 5.19 สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินด้านการเกษตรของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 5.14 การใช้ประโยชน์ที่ดินการเกษตรของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร)

การใช้ประโยชน์ที่ดินการเกษตร	พื้นที่การเกษตรทั้งหมด	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร)					
	จากการสำรวจโครงการหลวง (ไร่)	ข้าวไร่	พืชไร่	ข้าวโพด	พืชไร่	พืชไร่	พืชไร่
พื้นที่นา	1,065.50	12.00	280.00	400.00	380.00	39.50	114.00
พื้นที่ไร่หมุนเวียน (ข้าวไร่/ข้าวโพด/พืชไร่/ข้าว ไร่)	6,936.75	1,819.75	1,301.00	36.00	260.00	8.00	3,672.00
พื้นที่สวน (ไม้ผล/ไม้ยืนต้น)	10,062.38	405.25	1,261.00	1,380.00	1,022.50	2,695.13	3,088.50
พื้นที่ปลูกพืชไร่ (พืชไร่ / ไม้ผล/สวนไร่ ฯลฯ)	949.41	168.06	448.00	125.00	6.00	47.75	154.60
พื้นที่ไม้ไร่/ไร่หมุนเวียน	427.25	5.00	284.00	41.00	84.00	6.75	6.50
พื้นที่สวนสวน	2,601.83	561.75	739.00	40.00	416.74	0.00	864.04
เนื้อที่ทั้งหมด	23,079.69	3,081.81	4,489.61	2,706.00	2,047.57	2,878.68	8,276.03
เนื้อที่ของครัวเรือน (ไร่)	15.19	12.48	29.93	6.22	16.00	13.39	22.31
พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร	23,055.57	2,969.33	4,459.68	2,221.00	1,885.24	2,770.38	7,885.14
เนื้อที่ของครัวเรือน (ไร่)	13.94	11.92	25.66	5.11	14.73	12.89	21.25

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินด้านการเกษตรของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง

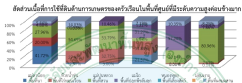
ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.20 สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินด้านการเกษตรของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง

ตารางที่ 5.15 การใช้ประโยชน์ที่ดินการเกษตรของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร)

การใช้ประโยชน์ที่ดินการเกษตร	พื้นที่การเกษตรทั้งหมด	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร)				
	จากการสำรวจโครงการหลวง (ไร่)	แม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน	ป่าเย็บ	แม่ฮ่องสอน	ห้วยน้ำริน
พื้นที่นา	1,911.25	1,551.00	298.75	5.00	25.00	31.50
พื้นที่ไร่ปลูกพืชไร่ (ข้าวไร่/ข้าวโพด/พืชไร่/ข้าว ฯลฯ)	4,565.75	1,873.75	313.75	5.00	29.50	4,343.75
พื้นที่สวน (ไม้ผลและไม้ยืนต้น)	8,600.57	427.25	1,094.19	5,977.50	706.50	395.13
พื้นที่ปลูกพืชไร่ (พืชไร่/ไม้ผล/สวน/ไร่ ฯลฯ)	2,373.53	1,254.63	347.00	0.25	383.50	387.75
พื้นที่เลี้ยงสัตว์	7.00	4.00	3.00			
พื้นที่ไม้ใช้ประโยชน์	730.00	529.50	129.00		156.25	115.25
พื้นที่สวนผลไม้	1,753.38	318.88	526.75		115.00	792.75
เนื้อที่ทั้งหมด	23,393.89	6,049.65	3,114.08	6,189.06	1,499.11	6,542.09
เนื้อที่ต่อครัวเรือน (ไร่)	15.74	15.58	10.31	20.91	11.80	18.91
พื้นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร	23,211.87	5,429.50	2,583.44	5,987.75	1,259.90	5,950.88
เนื้อที่ต่อครัวเรือน (ไร่)	14.27	13.08	8.55	20.23	9.92	17.20

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.21 สัดส่วนเนื้อที่การใช้ที่ดินด้านการเกษตรของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.16 การใช้ประโยชน์ที่ดินการเกษตรของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร)

การใช้ประโยชน์ที่ดินการเกษตร	พื้นที่การเกษตรทั้งหมด จากการสำรวจโครงข่ายหลวง (ไร่)	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร)					
		ไร่ปลูกข้าว	ไร่ปลูกพืชไร่	ไร่ปลูกพืชไร่	ไร่ปลูกพืชไร่	ไร่ปลูกพืชไร่	ไร่ปลูกพืชไร่
พื้นที่นา	5,998.06	1,470.25	1,349.31	147.00	970.00	-	11.50
พื้นที่ปลูกข้าว (ข้าวไร่/ข้าวโพดไร่/ข้าวไร่/ข้าวไร่)	16,711.25	705.00	12,733.75	1,604.00	1,433.50	32.75	202.25
พื้นที่สวน (ไม้ผล/ไม้ยืนต้น)	34,795.75	985.25	24,888.75	2,634.00	308.75	428.25	5,559.75
พื้นที่ปลูกพืชไร่ (พืชไร่ / ไม้ผล/สวนไร่ ฯลฯ)	3,579.54	172.00	151.25	532.00	1,406.11	812.70	525.50
พื้นที่เลี้ยงสัตว์	55.63	-	0.38	-	55.00	-	0.25
พื้นที่ไม้ไร่/ไร่ปลูก	13,589.75	259.00	1,813.25	10,692.00	569.25	37.00	219.25
พื้นที่สวนสวน	7,610.90	191.83	6,382.77	-	323.50	147.00	565.75
เนื้อที่ทั้งหมด	86,385.56	3,973.93	48,499.86	19,564.00	5,275.36	1,733.68	7,338.63
เนื้อที่ปลูกข้าวไร่ (ไร่)	28.55	38.00	45.99	34.87	14.11	11.11	18.08
พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร	66,701.14	3,524.38	45,506.21	4,897.60	4,496.86	1,420.70	6,856.00
เนื้อที่ปลูกข้าวไร่ (ไร่)	21.89	8.92	39.40	8.75	12.02	9.11	16.89

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

4) วิเคราะห์รายได้ของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความสูง

จากการสำรวจข้อมูลโดยแบ่งรายได้ออกเป็น 2 ช่องทาง คือ รายได้ผ่านโครงการหลวง และ รายจากแหล่งอื่นๆ และแหล่งรายได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ รายได้ภาคเกษตร และนอกภาคเกษตร

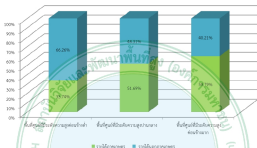
เมื่อพิจารณาการแบ่งตามแหล่งรายได้ พบว่า รายได้ส่วนใหญ่มาจากรายได้ภาคเกษตร โดย ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้จากภาคเกษตรสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 59.79 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.69 และพื้นที่ ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 33.74 ตามลำดับ ด้านรายได้นอกภาคเกษตร โดยศูนย์ฯ ที่มี สัดส่วนรายได้นอกภาคเกษตรสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 66.26 ของ รายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 48.31 และพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับ ความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 40.21 ตามลำดับ (แผนภาพที่ 5.22) หากแบ่งตามช่องทางรายได้ คือ รายได้ที่ได้ผ่านโครงการหลวงและรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง พบว่า รายได้ส่วนใหญ่มาจากรายได้ที่ไม่ผ่าน โครงการหลวง โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้ไม่ผ่านโครงการหลวงสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้าง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 93.44 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อย ละ 88.40 และพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 86.46 ตามลำดับ ช่องทางรายได้ที่ได้ผ่าน โครงการหลวง โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้ผ่านโครงการหลวงสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.54 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 11.60 และพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 6.56 ตามลำดับ (แผนภาพที่ 5.23) โดย ครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำมีรายได้รวมเฉลี่ย เท่ากับ 181,064 บาทต่อครัวเรือน พื้นที่ ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลางมีรายได้รวมเฉลี่ย เท่ากับ 141,528 บาทต่อครัวเรือน และพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับ ความสูงค่อนข้างมากมีรายได้รวมเฉลี่ย เท่ากับ 169,554 บาทต่อครัวเรือน

รายได้ภาคเกษตรผ่านโครงการหลวง ข้าว เป็นพืชที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับ ความสูงปานกลางสร้างรายได้มากที่สุด 12,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.55 ของรายได้จากข้าวทั้งหมดที่ผ่าน โครงการหลวง พืชไร่ เป็นพืชที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำสร้างรายได้มากที่สุด 1,199,902 บาท คิดเป็น ร้อยละ 52.76 ของรายได้จากพืชไร่ที่ผ่านโครงการหลวง พืชผัก เป็นพืชที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก สร้างรายได้มากที่สุด 45,321,040 บาท คิดเป็นร้อยละ 72.16 ของรายได้จากพืชผักที่ผ่านโครงการหลวง ไม้ ผลไม้ยืนต้น เป็นพืชที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลางสร้างรายได้มากที่สุด 5,063,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.59 ของรายได้จากไม้ผลไม้อื่นๆทั้งหมดที่ผ่านโครงการหลวง ไม้ดอก เป็นพืชที่ศูนย์ พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลางสร้างรายได้มากที่สุด 5,269,050 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.00 ของรายได้จากไม้ดอกทั้งหมดที่ผ่านโครงการหลวง พืชเศรษฐกิจ เป็นพืชที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับ ความสูงปานกลางสร้างรายได้มากที่สุด 12,482,574 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.14 ของรายได้จากพืชเศรษฐกิจ ทั้งหมดที่ผ่านโครงการหลวง สมุนไพร เป็นพืชที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำสร้าง รายได้มากที่สุด 506,770 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.37 ของรายได้จากสมุนไพรทั้งหมดที่ผ่านโครงการหลวง ปศุ ศัตว์ เป็นรายได้ที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำสร้างรายได้มากที่สุด 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของรายได้จากปศุสัตว์ทั้งหมดที่ผ่านโครงการหลวง และพืชอื่นๆ เป็นรายได้ที่ศูนย์ พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลางสร้างรายได้มากที่สุด 2,985,922 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.41 ของรายได้จากพืชอื่นๆทั้งหมดที่ผ่านโครงการหลวง (แผนภาพที่ 5.24) และ (ตารางที่ 5.17)

รายได้ภาคเกษตรไม่ผ่านโครงการหลวง ข้าว เป็นพืชที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับ ความสูงค่อนข้างมากสร้างรายได้มากที่สุด 912,402.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 78.29 ของรายได้จากข้าวทั้งหมดที่

ปานกลางสร้างรายได้มากที่สุด 3,842,200 บาท คิดเป็นร้อยละ 89.88 ของรายได้จากอาชีพการท่องเที่ยวและบริการทั้งหมดที่ไม่ผ่านโครงการหลวง และอาชีพอื่นๆเป็นอาชีพที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างมากสร้างรายได้มากที่สุด 43,794,024 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.36 ของรายได้จากอาชีพอื่นๆทั้งหมดที่ไม่ผ่านโครงการหลวง (แผนภาพที่ 5.27) และ(ตารางที่ 5.18)

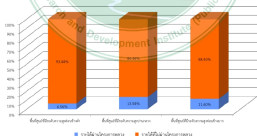
สัดส่วนรายของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง (แบ่งตามแหล่งรายได้)

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.22 สัดส่วนรายของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง (แบ่งตามแหล่งรายได้)

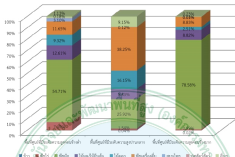
สัดส่วนรายของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง (แบ่งตามช่องทางรายได้)

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.23 สัดส่วนรายของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง (แบ่งตามช่องทางรายได้)

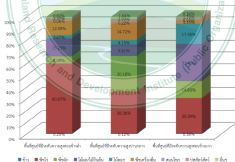
สัดส่วนรายได้ผ่านโครงการหลวง (ภาคเกษตร)

ที่มา: จากการสำรวจภาคครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.24 สัดส่วนรายได้ภาคเกษตรผ่านโครงการหลวง

สัดส่วนรายได้ไม่ผ่านโครงการหลวง (ภาคเกษตร)

ที่มา: จากการสำรวจภาคครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-กันยายน 2558

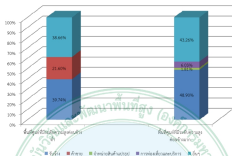
แผนภาพที่ 5.25 สัดส่วนรายได้ภาคเกษตรไม่ผ่านโครงการหลวง

ตารางที่ 5.17 รายได้ภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง แบ่งตามระดับความสูง

รายได้ของครัวเรือน	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงต่อย่นต่ำ	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงต่อย่นต่ำมาก	รวม
รายได้ภาคเกษตร	88,977,459.00	124,520,885.00	299,295,473.30	512,793,817.30
รายได้ผ่านโครงการหลวง	16,367,974.00	32,630,546.00	57,421,430.00	106,419,950.00
ข้าว	-	12,000.00	10,000.00	22,000.00
พืชไร่	1,194,902.00	503,600.00	566,125.00	2,264,627.00
พืชผัก	8,954,582.00	8,456,630.00	45,121,040.00	62,532,252.00
ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	2,084,650.00	2,881,700.00	5,063,500.00	10,009,850.00
ไม้ดอก	1,525,740.00	5,269,050.00	1,338,460.00	8,233,250.00
พืชเครื่องดื่ม	1,906,730.00	12,482,574.00	5,072,305.00	19,461,609.00
สมุนไพร	504,770.00	39,000.00	15,000.00	560,770.00
ปศุสัตว์/สัตว์	30,000.00	-	3,000.00	33,000.00
อื่นๆ	184,800.00	2,985,992.00	132,000.00	3,302,792.00
รายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง	72,609,485.00	91,890,339.00	241,874,043.30	406,373,867.30
ข้าว	146,300.00	106,650.00	912,402.50	1,165,352.50
พืชไร่	43,615,211.00	33,412,074.00	73,516,861.80	150,544,146.80
พืชผัก	4,423,660.00	27,729,385.00	35,307,760.00	67,460,785.00
ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	11,057,845.00	8,833,610.00	75,966,189.00	95,857,644.00
ไม้ดอก	1,936,400.00	3,814,150.00	42,198,475.00	47,949,025.00
พืชเครื่องดื่ม	9,071,519.00	13,530,020.00	7,622,215.00	30,223,754.00
สมุนไพร	40,300.00	206,000.00	1,216,500.00	1,462,800.00
ปศุสัตว์/สัตว์	1,722,750.00	2,748,700.00	4,321,650.00	8,793,100.00
อื่นๆ	595,500.00	1,509,750.00	812,010.00	2,917,260.00

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เกษตรภาคพื้นบ้านรอบ 2558

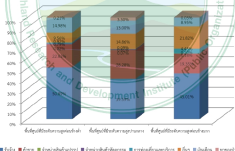
สัดส่วนรายได้ผ่านโครงการหลวง (นอกภาคเกษตร)

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนธันวาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.26 สัดส่วนรายได้นอกภาคเกษตรผ่านโครงการหลวง

สัดส่วนรายได้ไม่ผ่านโครงการหลวง (นอกภาคเกษตร)

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนธันวาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.27 สัดส่วนรายได้นอกภาคเกษตรไม่ผ่านโครงการหลวง

ตารางที่ 5.18 รายได้นอกภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง แบ่งตามระดับความสูง

รายได้ของครัวเรือน	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก	รวม
รายได้นอกภาคเกษตร	174,718,717.00	116,391,310.00	201,279,640.00	492,389,667.00
รายได้ผ่านโครงการหลวง	926,000.00	-	614,850.00	1,540,850.00
รับจ้าง	368,000.00	-	270,450.00	638,450.00
ค้าขาย	200,000.00	-	-	200,000.00
จำหน่ายสินค้าแปรรูป	-	-	12,000.00	12,000.00
จำหน่ายสินค้าหัตถกรรม	-	-	-	-
การปล่อยที่ดินและบริการ	-	-	40,000.00	40,000.00
อื่นๆ	358,000.00	-	287,000.00	645,000.00
รายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง	173,792,717.00	116,391,310.00	200,664,790.00	490,848,817.00
รับจ้าง	88,435,361.00	46,084,451.00	90,323,616.00	224,843,428.00
ค้าขาย	39,332,850.00	32,912,400.00	38,838,050.00	111,083,300.00
จำหน่ายสินค้าแปรรูป	37,500.00	84,000.00	363,000.00	484,500.00
จำหน่ายสินค้าหัตถกรรม	1,374,900.00	942,700.00	402,600.00	2,720,200.00
การปล่อยที่ดินและบริการ	1,599,300.00	106,000.00	8,921,080.00	10,626,380.00
อื่นๆ	16,611,341.00	17,295,000.00	43,794,024.00	77,700,365.00
เงินเดือน	26,031,466.00	15,125,059.00	17,959,720.00	59,116,245.00
หย่อนภาษี	370,000.00	3,842,200.00	62,700.00	4,274,900.00

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เกษตรภาคพื้นบ้านจำนวน 2558

5) วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแบ่งกลุ่มพื้นที่ตามระดับความสูง

จากการสำรวจข้อมูล โดยแบ่งค่าใช้จ่ายออกเป็น 2 ส่วน คือ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และ ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร พบว่า พื้นที่ศูนย์ฯที่มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนมากที่สุด คือ พื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 48.51 รองลงมาเป็นพื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 27.39 และพื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 24.10 และค่าใช้จ่ายภาคเกษตร พื้นที่ศูนย์ฯที่มีค่าใช้จ่ายภาคเกษตรมากที่สุด พบว่า ที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 56.52 รองลงมา เป็นศูนย์ฯที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.74 และศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 14.74 ตามลำดับ ด้านเงินออม พบว่า ที่ศูนย์ฯที่มีเงินออมมากที่สุด พื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 42.59 รองลงมาเป็นพื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 37.68 และศูนย์ฯที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 19.74 ส่วนด้านหนี้สิน พบว่า ศูนย์ฯที่มีหนี้สินมากที่สุด คือ พื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 43.68 รองลงมาเป็นพื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.31 และพื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 28.01 ตามลำดับ (แผนภาพที่ 5.28) และ (แผนภาพที่ 5.29)

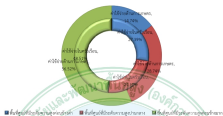
(1.) พื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร) จากการสำรวจพบว่า มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด 150,329,447 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.01 ของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดต่อรายได้ทั้งหมด เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน 132,512,020 บาท คิดเป็นร้อยละ 88.15 และค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร 19,364,862 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.88 ด้านเงินออมของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีเงินออมทั้งสิ้น 46,676,020 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.70 ของเงินออมต่อรายได้ทั้งหมด และมีหนี้จากการกู้ยืมรวม 116,871,683 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.32 ของหนี้สินต่อรายได้รวมทั้งหมด (ตารางที่ 5.19) โดยมีค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย (ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนกับค่าใช้จ่ายด้านเกษตร) เท่ากับ 102,819 บาทต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 89,635 บาทต่อครัวเรือน ส่วนค่าใช้จ่ายทางด้านการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 22,495 บาทต่อครัวเรือน มีการออมเฉลี่ยเท่ากับ 80,945 บาทต่อครัวเรือน และมีหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 128,806 บาทต่อครัวเรือน

(2.) พื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร) จากการสำรวจพบว่า มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด 156,875,653 บาท คิดเป็นร้อยละ 65.12 ของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดต่อรายได้ทั้งหมด เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน 116,568,659 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.31 และค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร 37,774,190 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.08 ด้านเงินออมของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีเงินออมทั้งสิ้น 24,450,971 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.15 ของเงินออมต่อรายได้ทั้งหมด และมีหนี้จากการกู้ยืมรวม 118,106,948 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.02 ของหนี้สินต่อรายได้รวมทั้งหมด (ตารางที่ 5.20) โดยมีค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย (ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนกับค่าใช้จ่ายด้านเกษตร) เท่ากับ 105,854 บาทต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 78,763 บาทต่อครัวเรือน ส่วนค่าใช้จ่ายทางด้านการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 30,711 บาทต่อครัวเรือน มีการออมเฉลี่ยเท่ากับ 52,583 บาทต่อครัวเรือน และมีหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 104,566 บาทต่อครัวเรือน

(3.) พื้นที่ศูนย์ฯที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร) จากการสำรวจพบว่า มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด 315,608,260 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.05 ของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดต่อรายได้ทั้งหมด เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน 234,640,280 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.35 และค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร 74,280,665 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.54 ด้านเงินออมของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีเงินออมทั้งสิ้น 52,759,533 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.54 ของเงินออมต่อรายได้รวมทั้งหมด และมีหนี้จากการกู้ยืมรวม 182,223,548 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.40 ของหนี้สินต่อรายได้รวมทั้งหมด (ตารางที่ 5.21) โดยมีค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย (ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนกับค่าใช้จ่ายด้านเกษตร) เท่ากับ 100,952 บาทต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายใน

ครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 77,810 บาทต่อครัวเรือน ส่วนค่าใช้จ่ายทางด้านการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 29,404 บาทต่อครัวเรือน มีการออมเฉลี่ยเท่ากับ 73,686 บาทต่อครัวเรือน และมีหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 90,799 บาทต่อครัวเรือน

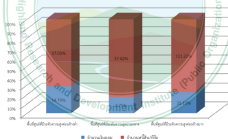
สัดส่วนค่าใช้จ่ายของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนตุลาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.28 สัดส่วนค่าใช้จ่ายของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

สัดส่วนเงินออม หนี้สิน ต่อรายได้ของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนตุลาคม-กันยายน 2558

แผนภาพที่ 5.29 สัดส่วนเงินออมและหนี้สินของครัวเรือนจำแนกตามกลุ่มระดับความสูง

ตารางที่ 5.19 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร)

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน	ภาพรวมรายจ่ายของครัวเรือน	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ความสูง 400 - 800 เมตร)					
		ข้าวสาลี	ทุเรียน	ทุเรียน	แม่ฮ่องสอน	ตีนตึก	หัวไร่
1. ค่าใช้จ่ายรวม	150,329,447	21,115,527	16,213,822	48,874,362	7,486,048	17,462,486	39,177,702
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	132,512,020	16,669,170	14,800,952	46,416,257	7,262,048	16,922,046	30,841,547
ค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร	19,364,862	5,979,075	2,349,670	2,458,105	291,300	527,080	8,159,632
2. จำนวนเงินออม	46,676,020	1,686,000	4,878,500	18,858,500	1,004,580	8,483,920	11,764,120
3. จำนวนหนี้สิน/กู้ยืม	116,571,683	10,351,000	10,102,948	30,286,740	6,475,150	6,802,700	52,874,145
รายได้รวมของครัวเรือน	263,696,176	49,738,685	27,958,612	83,970,317	11,934,372	32,894,854	57,149,676

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม - กันยายน 2558

ตารางที่ 5.20 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร)

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน	ภาพรวมรายจ่ายของครัวเรือน	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง (ความสูง 800 - 1,000 เมตร)				
		แม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน	ป่าเมือง	แม่ฮ่องสอน	หัวไร่
1. ค่าใช้จ่ายรวม	156,875,653	37,182,443	22,794,460	33,042,937	20,316,236	43,539,577
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	118,568,659	26,483,283	18,195,851	27,863,517	13,661,336	30,384,672
ค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร	37,774,190	10,495,760	4,195,400	5,199,420	5,937,750	11,945,860
2. จำนวนเงินออม	26,450,971	5,025,350	7,498,800	8,543,430	1,052,000	2,551,401
3. จำนวนหนี้สิน/กู้ยืม	118,106,948	28,067,100	25,463,800	21,169,796	20,326,052	23,060,200
รายได้รวมของครัวเรือน	240,912,195	58,303,129	39,033,290	66,051,184	28,519,421	54,005,221

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม - กันยายน 2558

ตารางที่ 5.21 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร)

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน	ภาพรวมรายจ่าย ของครัวเรือน	พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (ความสูงเกิน 1,000 เมตร)					
		แม่คำน้อย	ห้วยน้ำริน	แม่ป่าหลวง	แม่โม	พ่วงพอย	ผ่องดาว
ค่าใช้จ่ายรวม	315,608,260	23,987,929	124,028,798	59,581,351	38,154,654	33,590,744	36,264,784
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	234,640,280	20,340,353	100,532,193	38,999,717	26,666,144	19,434,194	28,667,679
ค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร	74,285,665	4,472,680	23,496,605	11,768,585	11,744,390	15,201,300	7,597,105
จำนวนเงินต่อ	52,759,533	2,146,320	12,540,828	6,805,400	3,639,000	19,807,000	7,860,985
จำนวนหนี้สิน/กู้ยืม	182,223,548	23,794,300	49,437,740	15,465,401	20,252,100	28,673,545	35,600,462
รายได้รวมของครัวเรือน	500,575,115	33,645,630	198,926,719	89,650,213	49,893,795	62,939,224	65,519,533

ที่มา: จากการสำรวจครัวเรือน เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2558

5.2 จัดทำทะเบียนเกษตรกร และระบบฐานข้อมูลของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง

1. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนจากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง จำนวน 17 พื้นที่

2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานระดับครัวเรือน ประกอบไปด้วย 6 หมวด ได้แก่

หมวดที่ 1 : เขตที่ตั้งและที่อยู่อาศัยครัวเรือน

หมวดที่ 2 : ข้อมูลทั่วไปครัวเรือน

หมวดที่ 3 : ข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน

หมวดที่ 4 : การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

หมวดที่ 5 : สภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือน

หมวดที่ 6 : การปลูกพืชไร่บ้าน

5.3 สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมพื้นฐานของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

5.3.1 ข้อมูลภาพรวมพื้นฐานของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน 17 พื้นที่ โดยทำการสำรวจทั้งหมด 134 กลุ่มบ้าน 6,079 ครัวเรือน จากการสำรวจมีโครงสร้างเป็นประชากรเพศชายร้อยละ 50.80 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 49.20 ขนาดครัวเรือนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.41 คนต่อครัวเรือน และมีจำนวนแรงงานเฉลี่ยร้อยละ 57.18 ของจำนวนประชากรทั้งหมด อาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 60.53 อาชีพเสริมจะเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 80.22 ด้านการศึกษาร้อยละ 46.64 จบการศึกษา ด้านทรัพย์สินในครัวเรือนถือครองบ้าน ร้อยละ 99.46

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง จากการสำรวจทั้งหมด 134 กลุ่มบ้าน พบว่า พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างมากเป็นพื้นที่ที่มีการสำรวจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.25 ของจำนวนกลุ่มบ้านสำรวจทั้งหมด เปรียบเทียบกับค่านี้นับครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 50.12 โดยมีโครงสร้างเป็นประชากรเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50.88 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49.12 ด้านขนาดครัวเรือนเฉลี่ยสูงสุด 4.74 คนต่อครัวเรือน และด้านอาชีพเสริมที่ส่วนใหญ่เป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 85.29 ในด้านจำนวนแรงงานเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.20 พบว่า พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลางอยู่ที่ และอาชีพหลักส่วนใหญ่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเป็นอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 70.41 ส่วนการถือครองบ้านเป็นทรัพย์สินมีสัดส่วนการถือครองสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 99.61 และในด้านการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษา พบว่า ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำมีสัดส่วนการจบการศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 56.84

5.3.2 ข้อมูลภาพรวมการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง มีการสำรวจทั้งหมด 6,079 ครัวเรือน มีเนื้อที่ทั้งหมด 133,239.14 ไร่ โดยแบ่งเป็น ที่อยู่อาศัย, พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์, ไร่เช่า, พื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ และพื้นที่ประโยชน์ทางการเกษตร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่ทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 82.16 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาคือเป็นที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 4.99 เป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 11.07 พื้นที่ไร่เช่า คิดเป็นร้อยละ 1.01 และพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.77 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 77.90 และโดยครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์ร้อยละ 98.49 มีที่ดินถือครอง เฉลี่ยขนาดพื้นที่ที่ถือครองอยู่ที่ 21.92 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งผลการถือครองเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับผลการสำรวจโครงการศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่โครงการหลวง มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 16.92 (กลมและคณ:2556)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง จากการสำรวจ พบว่า พื้นที่ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่ให้เป็นพื้นที่ทางการเกษตร โดยพื้นที่ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้เป็นพื้นที่ทางการเกษตรสูงสุด คือ ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 91.88 ของพื้นที่ทั้งหมด ใช้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยโดยพื้นที่ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยสูงสุด คือ ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 5.52 และพื้นที่ที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 15.73 เป็นพื้นที่ไม้เต่า โดยพื้นที่ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการเป็นพื้นที่ไม้เต่าสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 1.81 และพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.38

การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตร จากพื้นที่การเกษตรทั้งหมด 109,468.18 ไร่ โดยแบ่งเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินการเกษตร เพื่อเป็น พื้นนา, พื้นที่ไร่หมุนเวียน, พื้นที่สวน, พื้นที่ปลูกพืชล้มลุก, พื้นที่เลี้ยงสัตว์, พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และพื้นที่ผสมผสาน โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่ทำสวนไม้ผลไม้ยืนต้น คิดเป็นร้อยละ 48.04 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาคือ พื้นที่ไร่หมุนเวียน เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่ว เป็นต้น ร้อยละ 24.32 พื้นที่ผสมผสานปลูกพืชจากหลายชนิด พืชหมุนเวียน พืชสวน ร้อยละ 9.43 พื้นที่ปลูกพืชล้มลุก 5.56 พื้นนา ร้อยละ 5.53 และพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 0.05

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง พบว่า พื้นที่เกษตรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่ใช้เป็นที่สวน โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้เป็นที่สวนสูงสุด คือ ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 52.17 ของพื้นที่ทั้งหมด และการใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 0.08 การใช้เป็นพื้นที่นา ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้สูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.01 และใช้เป็นที่ปลูกพืชล้มลุก คิดเป็นร้อยละ 11.19 ใช้เป็นพื้นที่พื้นที่ไร่หมุนเวียน โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้เป็นที่ไร่หมุนเวียนสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 32.18 และใช้เป็นที่ผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 12.97

5.3.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ภาพรวมรายได้ของครัวเรือน จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ด้านเศรษฐกิจของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยมีรายได้ มี 2 ช่องทาง คือ รายได้ผ่านโครงการหลวง และรายได้จากแหล่งอื่นๆ และแหล่งรายได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ รายได้ภาคเกษตร โดยครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีรายได้ทั้งหมด 1,005,183,484 บาท โดยเป็นรายได้ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 51.01 ของรายได้ทั้งหมด และนอกภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 48.99 ของรายได้ทั้งหมด โดยช่องทางรายได้แบ่งเป็น รายได้ผ่านโครงการหลวง คิดเป็นร้อยละ 10.74 ของรายได้ทั้งหมด และรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง คิดเป็นร้อยละ 89.26 ของรายได้ทั้งหมด โดยครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์ฯ มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 166,200 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งรายได้รวมเฉลี่ยนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของการสำรวจโครงการศึกษาภาวะเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่โครงการหลวง มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 263,197 บาทต่อครัวเรือน (ภณและภณ, 2556)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง การแบ่งตามแหล่งรายได้ พบว่า รายได้ส่วนใหญ่มาจากรายได้ภาคเกษตร โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้จากภาคเกษตรสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 59.79 ของรายได้ทั้งหมด ด้านรายได้นอกภาคเกษตร โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้นอกภาคเกษตรสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 66.26 แบ่งตามช่องทางรายได้ คือ รายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวงและรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง พบว่า รายได้ส่วนใหญ่มาจากรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้ไม่ผ่านโครงการหลวงสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 93.44 ช่องทางรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้ผ่านโครงการหลวงสูงสุด

คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.54 โดยครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำมีรายได้รวมเฉลี่ย เท่ากับ 181,064 บาทต่อครัวเรือน เป็นพื้นที่ศูนย์ที่มีรายได้เฉลี่ยรวมสูงสุด

ภาพรวมด้านค่าใช้จ่ายของครัวเรือน จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ด้านค่าใช้จ่าย เงินออม และหนี้สินครัวเรือน โดยค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีการแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร ครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด 622,813,360 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 78.64 ของค่าใช้จ่ายครัวเรือนทั้งหมด และค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 21.36 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่าย พบว่า มีค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย (ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนกับค่าใช้จ่ายด้านเกษตร) เท่ากับ 102,625 บาทต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 80,998 บาทต่อครัวเรือน ส่วนค่าใช้จ่ายทางการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 28,340 บาทต่อครัวเรือน

ด้านเงินออมของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีเงินออมทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 10.97 ของเงินออมต่อรายได้ทั้งหมด โดยรวมเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์มีการออมเฉลี่ยเท่ากับ 70,569 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งผลการออมอยู่ในระดับใกล้เคียงกับการผลการสำรวจ มีการออมเฉลี่ยเท่ากับ 66,267 บาทต่อครัวเรือน (กรมและคณะ, 2556) และมีหนี้สินจากการกู้ยืมรวม คิดเป็นร้อยละ 29.33 ของหนี้สินต่อรายได้ทั้งหมด โดยแหล่งเงินกู้ของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 40.47 และมีหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 103,374 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งผลการกู้ยืมเงินอยู่ในระดับที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับผลการสำรวจ ซึ่งมีการกู้ยืมเฉลี่ยเท่ากับ 38,994 บาทต่อครัวเรือน (กรมและคณะ, 2556)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง ค่าใช้จ่ายออกเป็น 2 ส่วน คือ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายภาคเกษตร พบว่า พื้นที่ศูนย์ที่มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนมากที่สุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 48.51 เฉลี่ยเท่ากับ 77,810 บาทต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 56.5 เฉลี่ยเท่ากับ 29,604 บาทต่อครัวเรือน ด้านเงินออม คิดเป็นร้อยละ 42.59 เฉลี่ยเท่ากับ 73,686 บาทต่อครัวเรือน และด้านหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 43.68 เฉลี่ยเท่ากับ 90,799 บาทต่อครัวเรือน โดยแหล่งเงินกู้ของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 46.79

บทที่ 6
สรุปผลการวิเคราะห์

6.1 ภาพรวมพื้นฐานของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

6.1.1 ข้อมูลภาพรวมพื้นฐานของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน 17 พื้นที่ โดยทำการสำรวจทั้งหมด 134 ครัวเรือน จากการสำรวจมีโครงสร้างเป็นประชากร เพศชายร้อยละ 50.80 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 49.20 ขนาดครัวเรือนเฉลี่ยอยู่ที่ 4 คนต่อครัวเรือน และมีจำนวนแรงงานเฉลี่ยร้อยละ 57.18 ของจำนวนประชากรทั้งหมด อาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 60.53 อาชีพเสริมจะเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 80.22 ด้านการศึกษาร้อยละ 46.64 จบการศึกษา ด้านทรัพย์สินในครัวเรือนมีรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 17.41

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง จากการสำรวจทั้งหมด 134 ครัวเรือน พบว่า พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างมากเป็นพื้นที่ที่มีการสำรวจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.25 ของจำนวนกลุ่มบ้านสำรวจทั้งหมด เช่นเดียวกับด้านจำนวนครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 50.12 โดยมีโครงสร้างเป็นประชากร เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.51 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.33 เป็นพื้นที่ที่มีจำนวนแรงงานเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 53.72 การถือครองบ้านเป็นทรัพย์สินมีสัดส่วนการถือครองสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 18.59 และด้านอาชีพเสริมที่ส่วนใหญ่เป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 85.29 ในด้านขนาดครัวเรือนเฉลี่ยสูงสุด พบว่า พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงปานกลางอยู่ที่ 7 คนต่อครัวเรือน และอาชีพหลักส่วนใหญ่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเป็นอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 70.41 และในด้านการศึกษานับอยู่จบการศึกษา พบว่า ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำมีสัดส่วนการจบการศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.84

6.1.2 ข้อมูลภาพรวมการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง มีการสำรวจทั้งหมด 6,079 ครัวเรือน มีเนื้อที่ทั้งหมด 133,239.14 ไร่ โดยแบ่งเป็น ที่อยู่อาศัย, พื้นที่ไม้ได้ใช้ประโยชน์, ไร่เช่า, พื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ และพื้นที่ประโยชน์ทางการเกษตร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่ทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 82.16 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาคือพื้นที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 4.99 เป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 11.07 พื้นที่เป็นป่า คิดเป็นร้อยละ 1.01 และพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.77 โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ถือครองที่ดินในการถือครองที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 77.90

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง จากการสำรวจ พบว่า พื้นที่ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่ใช้เป็นที่ทำการเกษตร โดยพื้นที่ศูนย์ป่าที่มีสัดส่วนการใช้เป็นที่ทำการเกษตรสูงสุด คือ ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 91.88 ของพื้นที่ทั้งหมด ใช้ที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยโดยพื้นที่ศูนย์ป่าที่มีสัดส่วนการใช้เป็นที่อยู่อาศัยสูงสุด คือ ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 5.52 และเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 15.73 เป็นพื้นที่ไม้ได้ใช้ประโยชน์ที่มีสัดส่วนการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเป็นพื้นที่ให้เช่าสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ป่าที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 1.81 และเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.38

การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตร จากพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 109,468.18 ไร่ โดยแบ่งเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร เพื่อเป็น พื้นที่นา, พื้นที่ไร่หมุนเวียน, พื้นที่สวน, พื้นที่ปลูกพืชล้มลุก, พื้นที่เลี้ยงสัตว์, พื้นที่ไม้ได้ใช้ประโยชน์ และพื้นที่ผสมผสาน โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่ทำสวนไม้ผลไม้ยืนต้น คิดเป็นร้อยละ 48.04 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาคือ พื้นที่ไร่หมุนเวียน เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่ว เป็นต้น

ร้อยละ 24.32 พื้นที่ผสมผสานปลูกพืชหลากหลายชนิดทั้ง พืชหมุนเวียน พืชสวน ร้อยละ 9.43 พื้นที่ปลูกพืชล้มลุก 5.56 พื้นป่า ร้อยละ 5.53 และพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 0.05

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง พบว่า พื้นที่เกษตรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่ใช้เป็นที่สวน โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่เป็นส่วนสูงที่สุด คือ ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 52.17 ของพื้นที่ทั้งหมด และการใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 0.08 การใช้เป็นพื้นที่ป่า ศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้สูงที่สุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.01 และใช้เป็นที่ปลูกพืชล้มลุก คิดเป็นร้อยละ 11.19 ใช้เป็นพื้นที่พื้นที่ไร่หมุนเวียน โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนการใช้พื้นที่เป็นพื้นที่ไร่หมุนเวียนสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 32.18 และใช้เป็นที่ผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 12.07

6.1.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ภาพรวมรายได้ของครัวเรือน จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ด้านเศรษฐกิจของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยมีรายได้ มี 2 ช่องทาง คือ รายได้ผ่านโครงการหลวง และรายจากแหล่งอื่นๆ และแหล่งรายได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ รายได้ภาคเกษตร โดยครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีรายได้ทั้งหมด 1,005,183,484 บาท โดยเป็นรายได้ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 51.01 ของรายได้ทั้งหมด และนอกภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 48.99 ของรายได้ทั้งหมด โดยช่องทางรายได้แบ่งเป็น รายได้ผ่านโครงการหลวง คิดเป็นร้อยละ 10.74 ของรายได้ทั้งหมด และรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง คิดเป็นร้อยละ 89.26 ของรายได้ทั้งหมด

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง การแบ่งตามแหล่งรายได้ พบว่า รายได้ส่วนใหญ่มาจากรายได้ภาคเกษตร โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้จากภาคเกษตรสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 59.79 ของรายได้ทั้งหมด ด้านรายได้นอกภาคเกษตร โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้จากภาคเกษตรสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 66.26 แบ่งตามช่องทางรายได้ คือ รายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวงและรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง พบว่า รายได้ส่วนใหญ่มาจากรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้ไม่ผ่านโครงการหลวงสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 93.04 ช่องทางรายได้ที่ไม่ผ่านโครงการหลวง โดยศูนย์ฯ ที่มีสัดส่วนรายได้ผ่านโครงการหลวงสูงสุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.54

ภาพรวมด้านค่าใช้จ่ายของครัวเรือน จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานรายครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ด้านค่าใช้จ่าย เงินออม และหนี้สินครัวเรือน โดยค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีการแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร ครัวเรือนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด 622,813,360 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 78.64 ของค่าใช้จ่ายครัวเรือนทั้งหมด และค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 21.36 ด้านเงินออมของครัวเรือนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรวมมีเงินออมทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 10.97 ของเงินออมต่อรายได้ทั้งหมด และมีหนี้สินจากการกู้ยืมรวม คิดเป็นร้อยละ 29.33 ของหนี้สินต่อรายได้ทั้งหมด โดยแหล่งเงินกู้ยืมของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 40.47

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มระดับความสูง ค่าใช้จ่ายออกเป็น 2 ส่วน คือ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายภาคเกษตร พบว่า พื้นที่ศูนย์ฯ ที่มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนมากที่สุด คือ พื้นที่ศูนย์ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 48.51 ค่าใช้จ่ายภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 56.5 ด้านเงินออม คิดเป็นร้อยละ 42.59 และด้านหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 43.68 โดยแหล่งเงินกู้ยืมของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 46.79